

Utfärdad i Helsingfors den 21 december 2011

Statsrådets förordning om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier

I enlighet med statsrådets beslut, fattat efter föredragning från social- och hälsovårdsministeriet, föreskrivs med stöd av 45§ 2 mom. i livsmedelslagen (23/2006) samt 20a§ 3 mom. och 32§ 3 mom. i hälsoskyddslagen (763/1994), sådana de lyder, 45§ 2 mom. i livsmedelslagen i lag 989/2007 samt 20a§ 3 mom. och 32§ 3 mom. i lag 1103/2011:

1§

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier.

Förordningen tillämpas även på utredning av enskilda sjukdomsfall, om sjukdomsalstraren är exceptionellt farlig.

2§

Definitioner

I denna förordning avses med

- 1) *livsmedels- och vattenburn sjukdom* en infektion eller förgiftning som orsakats av intagande av mat eller kontakt med hushållsvatten eller badvatten,
- 2) *epidemi* ett fall där minst två personer har fått till symptomen likartade sjukdomar efter att ha intagit livsmedel eller hushållsvatten med samma ursprung eller efter att ha kommit i kontakt med samma vatten.

3§

Utredning av epidemier

Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn och den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska, tillsammans med den myndighet som svarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom kommunen, förbereda sig på livsmedels- och vattenburna epidemier och komma överens om hur utredningen av dem ska ordnas. Vid utredningen av en epidemi ska man utföra laboratorieundersökningar på dem som insjuknat, undersökningar av de livsmedel eller det vatten som misstänks ha orsakat epidemin samt epidemiologiska undersökningar.

Institutet för hälsa och välfärd svarar för närmare undersökning, typbestämning och uppföljning av sådana alstrare av epidemier som isolerats från människor eller vatten. I fråga om alstrare av epidemier som isolerats från livsmedel, från produktionsmiljön i livsmedelslokaler och från primärproduktionsställen är Livsmedelssäkerhetsverket ansvarig myndighet. De nödvändiga forskningsmetoderna ska förenhetligas så att det är möjligt att göra en jämförelse av alstrare av epidemier från olika källor.

4§

Utredningsarbetsgruppen

Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn och den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska tillsammans tillsätta en utredningsarbetsgrupp för utredning av epidemier. Till arbetsgruppen hör

- 1) chefläkaren vid hälsovårdscentralen eller den som enligt instruktionen för hälsovårdscentralen är ansvarig läkare i fråga om smittsamma sjukdomar,
- 2) hälsovårdscentralens kontaktperson för smittsamma sjukdomar,
- 3) den tjänsteinnehavare som leder den tillsyn som avses i livsmedelslagen (23/2006) och hälsoskyddslagen (763/1994),
- 4) kommunens tjänsteveterinär,
- 5) den kommunala tjänsteinnehavare som övervakar kvaliteten på livsmedel, hushållsvatten och badvatten,
- 6) en företrädare för den instans som svarar för vattentjänsterna i området.

Arbetsgruppen ska vid behov kompletteras för att en tillräcklig sakkunskap ska kunna säkerställas.

Arbetsgruppen ska

- 1) se till att de epidemiologiska undersökningar och laboratorieundersökningar som behövs för att utreda en epidemi utförs,
- 2) samordna de åtgärder som syftar till att få epidemin under kontroll,
- 3) svara för informationen mellan de myndigheter och laboratorier som utför undersökningarna,

- 4) vid behov vara i kontakt med sjukvårdsdistriktet, sakkunniga och myndigheter,
- 5) informera befolkningen och medierna om en epidemi,
- 6) göra anmälningar enligt denna förordning till de övriga myndigheterna,
- 7) genomföra andra behövliga utredningar.

5§

Anmälan om misstanke

Efter att ha fått vetskap om en misstänkt livsmedels- eller vattenburen epidemi ska utredningsarbetsgruppen utan dröjsmål göra en anmälan om misstanke till Institutet för hälsa och välfärd och de regionförvaltningsverk som saken gäller.

Anmälan om misstanke behöver dock inte göras, om samtliga insjuknade hör till samma matlag och det inte finns särskilda skäl till anmälan.

Anmälan om misstanke ska göras på det sätt som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer. Anmälan om misstanke och uppgifterna i den ska utan dröjsmål sändas till Institutet för hälsa och välfärd och de sjukvårdsdistrikt som saken gäller. I fråga om epidemier som misstänks vara vattenburna ska uppgifterna dessutom sändas till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

I anmälan om misstanke ska anges

- 1) platsen och tidpunkten för den misstänkta epidemin,
- 2) den misstänkta smittkällan,
- 3) epidemins sannolika omfattning,
- 4) de myndigheter som lokalt svarar för utredningen av epidemin,
- 5) kontaktuppgifterna för dem som ger ytterligare information om innehållet i anmälan.

6§

Anmälan om epidemiutredning

Utredningsarbetsgruppen ska göra anmälan om utredning av en epidemi orsakad av livsmedel eller hushållsvatten till Livsmedelssäkerhetsverket och de

regionförvaltningsverk som saken gäller. Anmälan om en epidemi som misstänks vara orsakad av hushållsvatten ska utan dröjsmål sändas vidare till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Arbetsgruppen ska göra anmälan om utredning av en epidemi orsakad av badvatten till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och de regionförvaltningsverk som saken gäller.

Utredningsanmälan ska göras på det sätt som Livsmedelssäkerhetsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården bestämmer. Anmälan om utredning ska lämnas in till myndigheten så snart som möjligt efter det att utredningsarbetet har slutförts, dock senast inom tre månader från det att epidemin upphört.

I anmälan om utredning ska anges

- 1) platsen och tidpunkten för epidemin,
- 2) antalet exponerade, insjuknade, personer som varit i behov av sjukhusvård och antalet döda,
- 3) symptomen och sjukdomsbilderna,
- 4) det livsmedel eller vatten som misstänks eller har bekräftats ha orsakat epidemin,
- 5) det misstänkta livsmedlets eller hushållsvattnets ursprung och tillverkare eller motsvarande uppgifter,
- 6) fel som upptäckts i hanteringen av det misstänkta livsmedlet eller vattnet samt platsen där den felaktiga hanteringen ägt rum,
- 7) utförda epidemiologiska undersökningar,
- 8) utförda laboratorieundersökningar, antalet undersökningar och resultaten av dem,
- 9) misstänkt eller bekräftad alstrare av epidemin,
- 10) korrigerande åtgärder genom vilka epidemin har kunnat hanteras samt åtgärder som syftar till att förebygga en motsvarande epidemi i framtiden.

Utrednings- och uppföljningsregister

I 83§ 5 mom. i livsmedelslagen finns bestämmelser om det register som Livsmedelssäkerhetsverket för över utredningsanmälningar om epidemier orsakade av livsmedel eller vatten.

Registeruppgifterna ska finnas tillgängliga för Institutet för hälsa och välfärd, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt regionförvaltningsverken.

8§

Lämnande av uppgifter till kommissionen

Livsmedelssäkerhetsverket ska årligen före utgången av maj sända Europeiska kommissionen en sammanfattning av föregående års epidemier som har spritts via livsmedel eller hushållsvatten.

Livsmedelssäkerhetsverket ska sända de i 1 mom. avsedda uppgifterna till Institutet för hälsa och välfärd innan uppgifterna sänds till kommissionen.

9§

Sammanfattning

För nationella behov ska Livsmedelssäkerhetsverket i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd samla och utvärdera uppgifterna i utredningarna om epidemier orsakade av livsmedel eller hushållsvatten och av dem göra en sammanfattning, som ska publiceras minst vart tredje år.

10§

Lämnande av uppgifter till internationella organ

Livsmedelssäkerhetsverket är Finlands kontaktmyndighet inom Världshälsoorganisationens system för uppföljning av epidemier orsakade av livsmedel eller hushållsvatten inom det europeiska området och ska på begäran lämna ut uppgifter ur sitt register till internationella organisationer. Övriga myndigheter kan använda uppgifterna i registret i den internationella rapportering som de ansvarar för.

11§

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2012

Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets förordning om utredning av matförgiftningsepidemier som sprids via livsmedel eller vatten (251/2007).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG ([32003L0099](#)); EGT nr L 325, 12.12.2003, s. 31

Helsingfors den 21 december 2011

Omsorgsminister
Maria Guzenina-Richardson

Konsultativ tjänsteman
Jarkko Rapala